

HRVATSKI SABOR

456

Na temelju članaka 10. i 81. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor na sjednici 22. veljače 2013. donio je

MIGRACIJSKU POLITIKU REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE

2013. – 2015. GODINE

I. UVOD

Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 13. srpnja 2007. Migracijsku politiku Republike Hrvatske za 2007./2008. godinu (»Narodne novine«, br. 83/07.), s ciljem da Republika Hrvatska vodi aktivnu migracijsku politiku, temeljenu na načelima slobode kretanja, solidarnosti i humanosti, a skrbeći se istodobno o gospodarskom, društvenom i kulturnom razvitku zajednice.

Cilj te migracijske politike bio je da se pitanju migracija pristupa sustavno, a učinkovitu i usklađenu provedbu migracijske politike trebale su omogućiti određene mjere i aktivnosti. Za tu svrhu bilo je planirano 17 mjera i aktivnosti koje su se prvenstveno odnosile na izmjenu i dogradnju pravnog okvira vezanog uz područje migracije.

Od provedenih mjera mogu se istaknuti izmjene Zakona o hrvatskom državljanstvu, propisivanje obveze odjave hrvatskih državljana prilikom odlaska iz zemlje na razdoblje dulje od godinu dana, usklađenost rada diplomatskih misija, odnosno konzularnih ureda, Ministarstva unutarnjih poslova i ostalih državnih tijela kod izdavanja viza, usklađenost Zakona o azilu i Zakona o strancima s *acquisom* Europske unije, izmjena i prilagodba ugovora o predaji i prihvatu osoba koje nezakonite borave na državnom području (*readmisiji*) u skladu s europskim standardiziranim obrascem ugovora.

Najvažnije mjere, koje nisu bile u potpunosti provedene ili bi ih, zbog njihove važnosti, trebalo provoditi u kontinuitetu su: izrada cjelovite analize stanja na tržištu rada, odnosno višegodišnjeg kretanja ponude i potražnje za određenim zanimanjima s prijedlogom odgovarajućih mjera za zadovoljavanje potreba za radnom snagom, te mjera kojom se, radi sprječavanja diskriminirajućih postupaka i ponašanja prema doseljenicima, u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu osigurava pravo na ravnopravan status u odnosu na državljane Republike Hrvatske, s usmjerenjem prema stjecanju državljanstva.

Nakon razdoblja za koje je bila donesena prethodno navedena Migracijska politika, izvršene su daljnje izmjene zakonodavstva Republike Hrvatske koje su se odnosile na područje migracija. Dana 22. srpnja 2010. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o azilu (»Narodne novine«, br. 88/10.), a 1. siječnja 2012. novi Zakon o strancima (»Narodne novine«, br. 130/11.) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu (»Narodne novine«, br. 130/11.).

Novim Zakonom o strancima novelirane su odredbe o reguliranju boravka i rada stranaca. U skladu s jednim od ciljeva migracijske politike, koji se sastoji od usklađenosti pravnog uređenja migracija s pravnom stečevinom Europske unije, navedenim Zakonom u najvećoj mogućoj mjeri odredbe su usklađene s 22 pravna akta Europske unije koje se odnose na ulazak, boravak i zapošljavanje stranaca. Posebna pozornost posvećena je slobodi kretanja radnika te odredbama koje se odnose na ulazak, boravak i rad državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji kao i na boravak i rad visokokvalificiranih državljana trećih država (nositelja »EU plave karte«). Odredbama Zakona kojima se regulira moguća svrha odobrenja privremenog boravka uveden je boravak koji se isključivo odnosi na rad raspoređenog radnika kojeg šalje strani poslodavac, u okviru privremenog ili povremenog prekograničnog pružanja usluga na ograničeno razdoblje. Nadalje, propisana su posebna prava iz radnog odnosa za navedenu kategoriju stranaca kao što su; trajanje radnog vremena, najniža plaća, zaštita zdravlja i sigurnosti na radu, zabrana diskriminacije itd. Važno je istaknuti kako je još potrebno pristupiti izradi biometrijske osobne iskaznice za strance koja će sadržavati sve propisane zaštitne elemente.

U skladu s temeljnim načelima migracijske politike, koje svoje polazište imaju u ustavnim normama i međunarodnim konvencijama kojima je pristupila Republika Hrvatska, u Zakon o strancima ugrađene su norme kojima se štite prava stranaca na reguliranom boravku i radu u Republici Hrvatskoj, ako svojim postupcima ne ugrožavaju javni poredak Republike Hrvatske i nacionalnu sigurnost. Slijedom načela humanosti i solidarnosti, međunarodne podjele tereta i odgovornosti, kao temeljnih načela migracijske politike, posebna zaštita namijenjena je ugroženim kategorijama osoba, koje ne moraju ispunjavati redovne uvjete odobrenja privremenog boravka, osim onih koje se odnose na sigurnosni aspekt boravka stranaca. Radi se o žrtvama trgovanja ljudima, napuštenim maloljetnicima, koji su ostali bez roditeljske zaštite, skrbništva ili pratnje ili su postali žrtvama organiziranog kriminala, strancima koje su poslodavci nezakonito zapošljavali i koristili se njihovim radom, osobama koje su obuhvaćene programom obnove ili povratka ili stambenog zbrinjavanja. Također, predviđena je zaštita kroz institut privremenog boravka iz opravdanih razloga humanitarne prirode koji se odobrava osobama koje se iz raznih razloga nalaze u teškom socijalnom statusu.

Novim Zakonom o strancima proširen je krug stranaca kojima se može odobriti stalni boravak, iako ne ispunjavaju propisane uvjete za odobrenje stalnog boravka. Osim izbjeglica, koje su i prije pod povoljnijim uvjetima mogle dobiti odobrenje stalnog boravka, status stranaca na stalnom boravku pod blažim uvjetima mogu steći osobe koje su imale prebivalište u Republici Hrvatskoj na dan 8. listopada 1991., a koje su korisnici programa povratka ili obnove ili stambenog zbrinjavanja, a za koje se utvrdi da su se vratile u Republiku Hrvatsku s namjerom da u njoj stalno žive. Zakonom za tu potonju kategoriju stranaca ne traži se prethodno reguliranje privremenog boravka, kako se tražilo po prijašnjem važećem propisu. Također, povoljniji uvjeti za odobrenje se primjenjuju i na djecu čiji roditelji/samohrani roditelj imaju odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj.

Novim Zakonom proširene su kategorije stranaca kojima za rad u Republici Hrvatskoj nije potrebna dozvola za rad i boravak, a kako bi se osigurala zaštita migranata te se promicala njihova integracija u hrvatsko društvo koja se ne može ostvariti bez omogućavanja pristupa tržištu rada. Osim stranaca koji imaju odobren stalni boravak ili azil, supsidijarnu ili privremenu zaštitu, bez dozvole za boravak i rad mogu raditi i stranci kojima je odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji s hrvatskim državljanima, strancima na stalnom boravku, azilantima, te strancima kojima je odobrena supsidijarna ili privremena zaštita, stranci kojima je odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga ili im je odobren

autonomni boravak ili imaju status redovitog učenika ili studenata kada obavljaju poslove posredstvom ovlaštenih posrednika, bez zasnivanja radnog odnosa te stranci kojima je odobren privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja. Uvažavajući potrebe tržišta rada, odnosno potrebe poslodavaca u Republici Hrvatskoj za osobama koje raspolažu specijalističkim znanjem ili obrazovnim kvalifikacijama u pojedinim zanimanjima za poslove koji se obavljaju kraće vremensko razdoblje, utvrđene su i proširene kategorije osoba koje mogu raditi na temelju potvrde o prijavi rada.

Zakonom o strancima također su propisana prava stranaca na stalnom boravku; primjerice: pravo na rad i samozapošljavanje, stručno usavršavanje, obrazovanje i studentske stipendije, socijalnu skrb, prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, pravo na doplatu za djecu te roditeljske potpore, porezne olakšice, slobodu udruživanja i povezivanja te članstva u organizacijama koje zastupaju radnike ili poslodavce ili organizacijama čiji članovi obavljaju posebno zanimanje.

Migracijska politika u području rješavanja statusnih pitanja stranaca naglašava kao prioritet izdavanje biometrijskih osobnih iskaznica za strance koja će sadržavati sve propisane zaštitne elemente, te ažuriranje analize stanja na tržištu rada, s prijedlogom odgovarajućih mjera za zadovoljavanje potreba za radnom snagom, na temelju koje će se i dalje određivati kvote za zapošljavanje stranaca.

U području viza, u navedeni Zakon su, među ostalim, implementirani i sljedeći pravni instrumenti Europske unije: Uredba (EZ) br. 810/2009 od 13. srpnja 2009. godine – Zakonik o vizama i Uredba (EZ) br. 767/2008, od 9. srpnja 2008. godine, o Viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u). Navedenim Zakonom, na području viza, uvedene su novine:

- redefiniranje vrsta viza,
- mogućnost da vizu za Republiku Hrvatsku izdaju i diplomatske misije/konzularni uredi drugih država s kojima je Republika Hrvatska sklopila ugovor o zastupanju,
- uveden je institut žalbe na odluku o odbijanju vize, koja se dostavlja strancu u pisanom obliku na propisanom obrascu,
- dana je pravna osnova za pohranjivanje i obradu podataka o zahtjevima, kao i osobnih podataka stranaca i pozivatelja iz Republike Hrvatske u Hrvatskom viznom informacijskom sustavu.

Na temelju ovlasti propisane navedenim Zakonom Vlada Republike Hrvatske je, na sjednici održanoj 10. svibnja 2012., donijela novu Uredbu o viznom sustavu (»Narodne novine«, br. 54/12.), koja je stupila na snagu 1. lipnja 2012. U odnosu na dosadašnju Uredbu o viznom sustavu (»Narodne novine«, br. 41/08., 56/09., 153/09. i 148/10.) provedeno je:

- pojmovno usklađivanje sa Zakonom o strancima u pogledu dozvoljenog kratkotrajnog boravka strancima u trajanju od tri mjeseca te usklađivanje naziva država (Mađarska, Libija),
- nositelji putovnica izdanih na području Tajvana ne trebaju vizu ako je u putovnicu unesen broj osobne iskaznice, što predstavlja daljnje usklađivanje hrvatske vizne politike sa Zajedničkom viznom politikom Europske unije,

– Republika Južni Sudan uvedena je u hrvatski vizni sustav, budući da je Republika Hrvatska 27. srpnja 2011. priznala Republiku Južni Sudan kao suverenu i neovisnu državu te je utvrđeno zahtijevanje viza za njezine državljane,

– putne isprave koje izdaje Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu (UNMIK) brisane su s popisa putnih isprava budući da se te isprave više ne izdaju.

Uz Uredbu o viznom sustavu, područje viza normiraju tri druga provedbena propisa, koji se donose na osnovi Zakona o strancima:

– Uredba o Hrvatskom viznom informacijskom sustavu: donosi je Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za vanjske poslove. Propis je u završnoj fazi donošenja, a planirano je da stupi na snagu 1. ožujka 2013.

– Pravilnik o vizama (»Narodne novine«, br. 7/13.) uređuje postupak izdavanja viza u diplomatskim misijama/konzularnim uredima i na granici, te postupak produljenja viza u policijskim upravama/policijskim postajama,

– Pravilnik o viznim obrascima (»Narodne novine«, br. 111/12.) propisuje obrazac vize i obrazac za unošenje vize.

Plan potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije iz prosinca 2006. godine i provedbeni Plan priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađenje viznog sustava iz srpnja 2008. godine, provode se sustavno, kako bi hrvatski vizni sustav bio u potpunosti usklađen najkasnije tri mjeseca prije dana pristupanja Europskoj uniji. Istodobno se uzimaju u obzir promjene vizne politike Europske unije.

U tijeku je rad na daljnjem razvitku Hrvatskog viznog informacijskog sustava (HVIS-a) i ugrađivanju novih funkcionalnosti radi omogućavanja bolje povezanosti viznih tijela u Ministarstvu unutarnjih poslova, ali i dodatnog olakšavanja obrade zahtjeva (on-line ispunjavanje obrasca zahtjeva za vizu).

Migracijska politika u odnosu na viznu politiku ističe kao osnovnu svrhu i krajnji cilj hrvatske vizne politike potpuno usklađenje s viznom politikom Europske unije. Vizna politika Republike Hrvatske se provodi:

– implementacijom pravne stečevine Europske unije (acquis) u nacionalno zakonodavstvo Republike Hrvatske;

– provođenjem i praćenjem zacrtanih planova.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu (»Narodne novine«, br. 130/11.) izmijenjeni su uvjeti za redovno stjecanje hrvatskog državljanstva naturalizacijom, produljeno je potrebno trajanje boravka stranca u Republici Hrvatskoj s pet na osam godina. Nadalje, definiran je pojam pripadnika hrvatskog naroda, a za iseljenike je uvedeno generacijsko ograničenje propisivanjem 3. stupnja srodstva s izvornim hrvatskim iseljenikom. Također, propisan je uvjet provjere poznavanja hrvatskog jezika i pisma, kulture i društvenog uređenja. Olakšano je stjecanje hrvatskog državljanstva osobama koje su na dan 8. listopada 1991. godine imale prebivalište u Republici Hrvatskoj i kojima je odobren stalni boravak, a do danas nisu stekle hrvatsko državljanstvo.

U području azila, pravni okvir u potpunosti je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije, donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o azilu (»Narodne novine«, br. 88/10.). Ovim izmjenama usklađene su odredbe članka 2. i članka 7. Zakona koje definiraju supsidijarnu zaštitu te se supsidijarna zaštita odobrava na rok od tri godine. Definicija određene društvene skupine usklađena je s Direktivom Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita. Također, s Direktivom 2004/83/EC usklađene su odredbe o isključenju azila i supsidijarne zaštite. Propisano je da stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na integraciju u hrvatsko društvo te je proširen opseg prava zdravstvene zaštite stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Produženo je razdoblje na koje se azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom osigurava smještaj na teret Republike Hrvatske, s 12 mjeseci na dvije godine, budući je tijekom primjene važećeg Zakona o azilu uočeno da period od 12 mjeseci nije dovoljan da se azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom, integrira u hrvatsko društvo. Pravo na efikasan pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, što podrazumijeva donošenje odluke u razumnom roku od strane neovisnog tijela, osigurano je odredbom kojom upravni sud postaje drugostupanjsko tijelo u postupku azila, a rok za žalbu je produžen na 15 dana te je usklađen s odredbama Zakona o općem upravnom postupku (»Narodne novine«, br. 47/09.), osim u slučaju kada je moguće odluku donijeti u ubrzanom postupku ili u postupku na granici.

Obzirom da je područje azila u Europskoj uniji jedno od područja u kojemu se najčešće mijenja i dopunjuje pravna stečevina, ova migracijska politika prioritetom u području azila određuje daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom, sukladno tome kako će se mijenjati i dopunjavati *acquis*, kao i rješavanje pitanja pronalaska odgovarajuće lokacije kao trajnog rješenja za smještaj sve većeg broja tražitelja azila koji u Republici Hrvatskoj čekaju da se provede postupak po njihovom zahtjevu za azil.

Jedan od najvećih problema, koji je utvrđen u sustavu migracija, jest problem integracije stranaca u hrvatsko društvo. Obzirom da se ovaj problem može rješavati jedino međuresornim pristupom, migracijska politika predviđa osnivanje međuresornog tijela koje će svojom visokom razinom imenovanih predstavnika jamčiti odgovarajuće pomake u rješavanju ove problematike, a učinkovitost toga tijela postići će se imenovanjem manjih radnih skupina, sastavljenih od stručnjaka koji će djelovati na operativnoj razini.

Neregularne migracije, kao globalni problem i pojava, i u Republici Hrvatskoj predstavljaju jedan od najozbiljnijih izazova s kojima se Republika Hrvatska susreće već sada, a posebice će se to intenzivirati nakon pristupanja Europskoj uniji. Ukupno stanje neregularnih migracija na hrvatskom državnom području moguće je raščlaniti kroz četiri osnovne vrste prekršaja koje čine stranci: nezakoniti prelazak državne granice, nezakoniti boravak, nezakoniti rad i neposjedovanje putne isprave. Proteklih godina broj nezakonitih prelazaka državne granice kretao se od oko 5.500 nezakonitih prelazaka 2006. godine do 1.500 nezakonitih prelazaka 2009. godine. Od 2009. godine ponovo se bilježi trend porasta nezakonitih prelazaka državne granice, ali i neregularnih migracija općenito (u 2010. godini zabilježeno je 1.948 nezakonitih prelazaka državne granice, a u 2011. godini 3.641, što je porast od 77,67% u odnosu na 2010. godinu). Taj trend nastavljen je i u 2012. godini. Slijedom toga, razvidno je da je potrebno posebnu pozornost posvetiti izazovima u upravljanju državnom granicom.

Na stanje neregularnih migracija u ovome dijelu Europe izravno su utjecala ratna i poratna događanja u srednjoj Aziji (Iraku i Afganistanu) te konflikti u državama sjeverne Afrike

(Libija, Tunis, Egipat). Također, razloge velikog porasta neregularnih migracija treba potražiti i u problemima s kojima se suočavaju sustavi upravljanja migracijama u Turskoj i Grčkoj. Posljedica toga je veliki porast nezakonitog boravka i, posljedično, veliki porast broja tražitelja azila, odnosno osoba koje u velikom dijelu zlorabe sustav azila. Da je često riječ o zlouporabi vidljivo je i iz statistike o broju obustavljenih postupaka po zahtjevima za azil, s obzirom na to da ti tražitelji azila napuste Republiku Hrvatsku prije nego što se provede postupak povodom njihovog zahtjeva.

Procjene i raspoloživi podaci ne ukazuju na mogućnost brzog stabiliziranja situacije neregularnih migracija u jugoistočnoj Europi i Europskoj uniji, već je vjerojatnije da će doći do njihovog znatnijeg porasta.

U sklopu cjelovitog pristupa migracijskoj politici Republike Hrvatske potrebno je uvažiti i Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 124/11. i 16/12.) Ovim Zakonom uređuju se odnosi Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, osnivaju se Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, uvodi se Status Hrvata bez hrvatskog državljanstva, uređuju se odnosi između tijela koja u svom djelokrugu imaju poslove vezane za Hrvate izvan Republike Hrvatske, zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te jačanje njihovih zajednica, način ostvarivanja suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, propisuju se mjere i aktivnosti pri povratku i useljavanju, kao i druga pitanja od značenja za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

II. SVRHA I CILJ MIGRACIJSKE POLITIKE

Ova Migracijska politika posebnu pažnju posvećuje željenim učincima migracijskih kretanja te načinu na koji će se ti učinci postići.

Svrha koju se želi postići usvajanjem ove Migracijske politike jest osigurati da migracijska kretanja u Republici Hrvatskoj budu u korist gospodarskog i socijalnog razvitka države i društva.

Cilj Migracijske politike je da sva državna tijela, kao i ostali dionici, pravodobno i usklađeno djeluju na pronalaženju djelotvornih odgovora na pozitivne i negativne učinke migracijskih kretanja.

Kako bi se postigla svrha i ostvario zadani cilj, Migracijskom politikom uobličuje se okvir kojim se stvaraju preduvjeti za takva migracijska kretanja kojima će se poticati one vrste i oblike migracija kojima se potiče gospodarski rast i napredak Republike Hrvatske i kojom se daje puni obol dogovorenoj zajedničkoj politici Europske unije u području migracija. Slijedom toga, ova Migracijska politika utvrđuje mjere koje je potrebno provesti u sljedećim područjima: viznoj politici, statusnim pitanjima stranaca, stjecanju hrvatskog državljanstva, azila, integracijske politike, neregularnih migracija i hrvatskog iseljništva.

Zakon o strancima, kako je navedeno, sadrži odredbe kojima se regulira rad i boravak regularnih migranata u Republici Hrvatskoj, a koje su usklađene sa sljedećim aktima Europske unije:

- Direktiva Vijeća 2004/38/EZ, od 29. travnja 2004. godine, o pravu državljana Unije i članova njihovih obitelji o slobodi kretanja i boravka na području države članice (SL L 158, 30. 4. 2004.),
- Direktiva Vijeća 2009/50/EZ, od 25. svibnja 2009. godine, o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih država u svrhu zapošljavanja visokokvalificirane radne snage (SL L 155, 18. 6. 2009.),
- Direktiva 96/71/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća, od 16. prosinca 1996. godine, o raspoređivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21. 1. 1997.),
- Direktiva Vijeća 2003/109/EZ, od 25. prosinca 2003. godine, o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak (SL L 16, 23. 1. 2004.),
- Direktiva Vijeća 2003/86/EZ, od 22. rujna 2003. godine, o pravu na spajanje obitelji (SL L 251, 3. 10. 2003.),
- Direktiva Vijeća 2004/114/EZ, od 13. prosinca 2004. godine, o uvjetima prihvata državljana trećih država u svrhu studiranja, razmjene učenika, neplaćene izobrazbe ili dobrovoljnog rada (SL L 375, 23. 12. 2004.),
- Direktiva Vijeća 2004/81/EZ, od 29. travnja 2004. godine, o odobrenju boravka državljanima trećih zemalja koji su žrtve trgovine ljudima ili im je pružena pomoć da ilegalno imigriraju, a surađuju s nadležnim tijelima (SL L 261, 6. 8. 2004.),
- Direktiva Vijeća 2005/71/EZ, od 12. listopada 2005. godine, o posebnom postupku za ulazak državljana trećih zemalja u svrhu znanstvenoga istraživanja (SL L 289, 3. 11. 2005.).

Ove odredbe u potpunosti će se primjenjivati u Republici Hrvatskoj. Međutim, druga prava i politika radnih migracija iz trećih država definirat će se nacionalnim zakonodavstvom, u skladu sa zahtjevima i potrebama hrvatskoga tržišta radne snage.

Prioritet ove Migracijske politike, sukladno sa Štokholmskim programom je i identificiranje zajedničkih interesa s trećim državama i razvijanje migracijskih profila trećih država s ciljem razvoja kooperativne imigracijske politike, posebice u području borbe protiv neregularnih migracija (putem razvoja politike upravljanja granicom te kroz upotpunjavanje readmisijskih i viznih sporazuma). U području neregularnih migracija povratak ostaje središnje pitanje. Naglašava se potreba politike održivog povratka, dopunjenog poticanjem dragovoljnog povratka. Također, istaknuta je potreba potpisivanja novih readmisijskih ugovora s državama podrijetla i tranzita, sukladno s promjenama vezanim uz područja iseljavanja i pravce kretanja neregularnih migranata.

U ovoj Migracijskoj politici određene imenice navedene su u muškom rodu, a koriste se kao neutralne za muški i ženski rod.

III. PODRUČJA PROVEDBE MIGRACIJSKE POLITIKE

1. VIZNA POLITIKA

U području vizne politike, Europska unija u potpunosti definira područje vezano uz izdavanje viza državljanima trećih država. Slijedom toga, hrvatska vizna politika i dalje će se kontinuirano usklađivati s viznom politikom Europske unije, kroz:

- implementaciju pravne stečevine Europske unije u nacionalno zakonodavstvo Republike Hrvatske;
- praćenje i provedbu zacrtanih planova.

Planovi

Vlada Republike Hrvatske je 2006. godine donijela Zaključak kojim se usvaja Plan potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije.

Navedenim Planom Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo unutarnjih poslova su zaduženi za:

- poduzimanje mjera koje se odnose na informatičku strukturu i drugu opremu,
- odgovarajuću kadrovsku popunjenost državnim službenicima,
- odgovarajuću pripremu i izobrazbu službenika,
- izradu Plana priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava,
- procjenu financijskog učinka na državni proračun.

Plan potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije i Plan priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađenje viznog sustava iz srpnja 2008. godine, provode se sustavno, kako bi hrvatski vizni sustav bio u potpunosti usklađen najkasnije tri mjeseca prije dana pristupanja Europskoj uniji. Istodobno se prate promjene vizne politike Europske unije vezane uz pravne instrumente Europske unije:

-- Uredba Vijeća (EZ) br. 539/2001, od 15. ožujka 2001. godine, u kojoj se nabrajaju treće zemlje čiji državljani moraju posjedovati vize za prelazak vanjskih granica i one čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva, koja je izmijenjena i dopunjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 2414/2001, 453/2003, 851/2005, 1932/2006, 1244/2009, 1091/2010, 1211/2010;

– Uredba (EZ) br. 810/2009, od 13. srpnja 2009. godine – Zakonik o vizama;

– Uredba (EZ) br. 767/2008, od 9. srpnja 2008. godine, o Viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba VIS), kao i druge relevantne Uredbe Europske unije i dr. koje se implementiraju u nacionalno zakonodavstvo.

U odnosu na vizni sustav Europske unije, da bi se postiglo potpuno usklađenje, potrebno je uvesti klasični vizni režim za državljane Ruske Federacije i Republike Turske.

Novi Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana Republike Hrvatske i državljana Ruske Federacije («Narodne novine»

– Međunarodni ugovori, br. 11/11.), potpisan 2. ožujka 2010. kojim se uvodi klasični vizni režim, stupit će na snagu 31. ožujka 2013. kako je dogovoreno s ruskom stranom.

Republika Turska obaviještena je o obvezama Republike Hrvatske u pogledu usklađivanja viznoga sustava i o uvođenju viza za turske državljane od 1. travnja 2013. Navedeno podrazumijeva stavljanje izvan snage sukcesijom preuzetog Sporazuma između Vlade Savezne Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Republike Turske o ukidanju viza, potpisanog 3. srpnja 1967. u Ankari. Vlada Republike Hrvatske donijela je 24. siječnja 2013. Odluku o davanju suglasnosti za stavljanje izvan snage navedenoga Sporazuma.

Projekt buduće implementacije viznoga režima u Rusiji i Turskoj iznimno je složen te su u tijeku opsežne pripreme (samo u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Moskvi planira se izdavanje do 150.000 viza godišnje, što je nekoliko puta više nego u svim ostalim hrvatskim diplomatskim misijama/konzularnim uredima zajedno).

S ruskom je stranom dogovoreno korištenje novog prostora za Konzularni odjel Veleposlanstva Republike Hrvatske u Moskvi i zatražene su potrebne preinake te se očekuje početak radova na preuređenju prostora. U tijeku je nalaženje novog prostora za Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Ankari, a dogovoreno je proširenje i uređenje prostora Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Istanbulu.

Predviđen je nastavak suradnje s akreditiranim turističkim agencijama pri Veleposlanstvu u Moskvi koje posreduju u podnošenju zahtjeva, ali i uspostava suradnje s drugim komercijalnim posrednicima i/ili vanjskim pružateljima usluga u Rusiji i Turskoj koji mogu posredovati u podnošenju zahtjeva i izdavanju viza (tzv. outsourcing). Početkom 2013. objavit će se natječaj za vizne centre u navedenim zemljama.

Određeni su dodatni konzularni službenici i dinamika kojom će biti upućivani na rad u diplomatskim misijama/konzularnim uredima u tim zemljama, a pripreme za prvu skupinu službenika provedene su u prosincu 2012. godine.

Hrvatski vizni informacijski sustav (HVIS)

Jedinstveni nacionalni sustav za vize, Hrvatska baza podataka o vizama, operativna je od 16. prosinca 2009. godine. Taj je sustav osnova za uspostavu Hrvatskoga viznog informacijskog sustava (HVIS).

Na osnovi Hrvatskoga viznog informacijskog sustava provodi se brza i kvalitetna razmjena informacija i podataka na području viza između viznih tijela. Hrvatski vizni informacijski sustav je znatno pridonio ujednačenosti postupka izdavanja viza u diplomatskim misijama/konzularnim uredima, na granici, te u policijskim upravama/policijskim postajama za produljenje viza. Također je olakšana on-line kontrola nad postupkom izdavanja viza u diplomatskim misijama/konzularnim uredima i omogućeno je pravodobno korektivno djelovanje u slučaju uočavanja nepravilnosti u postupku izdavanja viza.

U tijeku je rad na daljnjem razvitku Hrvatskoga viznog informacijskog sustava i ugrađivanju novih funkcionalnosti radi omogućavanja bolje povezanosti viznih tijela u Ministarstvu unutarnjih poslova. Sustav je već dograđen funkcionalnostima koje omogućuju prikupljanje biometrijskih podataka od podnositelja zahtjeva za vizu. Testiranje sustava provest će se u

2013. godini te će u određenim diplomatskim misijama/konzularnim uredima započeti prikupljanje biometrijskih podataka od podnositelja zahtjeva.

Razvoj Hrvatskog viznog informacijskog sustava je potrebno provoditi kontinuirano, a krajnji cilj je povezivanje s Viznim informacijskim sustavom Europske unije, ulaskom Republike Hrvatske u Schengenski prostor.

Mjere:	
1.1.	Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s izmjenama u pravnoj stečevini Europske unije
Nositelj:	ministarstvo nadležno za vanjske poslove
Sudionici:	ministarstvo nadležno za unutarnje poslove
Rok:	kontinuirano, prema potrebi
Financijska sredstva: nadležna ministarstva iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti	
1.2.	Praćenje i provedba zacrtanih planova
Nositelj:	ministarstvo nadležno za vanjske poslove
Sudionici:	ministarstvo nadležno za unutarnje poslove
Rok:	kontinuirano, prema potrebi
Financijska sredstva: nadležna ministarstva iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti	
1.3.	Razvoj Hrvatskog viznog informacijskog sustava
Nositelj:	ministarstvo nadležno za vanjske poslove
Sudionici:	ministarstvo nadležno za unutarnje poslove
Rok:	kontinuirano, prema potrebi
Financijska sredstva: nadležna ministarstva iz sredstava državnog proračuna	

2. STATUSNA PITANJA STRANACA

Odredbe Zakona o strancima (»Narodne novine«, br. 130/11.) usklađene su s 22 pravna akta Europske unije koji se odnose na ulazak, boravak i zapošljavanje stranaca. Međutim, pravna stečevina Europske unije kontinuirano se mijenja, budući da se donose novi propisi s kojima je u sljedećem razdoblju potrebno izvršiti daljnje usklađivanje odredbi Zakona o strancima. Tako će se u 2013. godini izvršiti daljnje usklađivanje s Uredbom o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja, kao i s Direktivom o statusu državljanina trećih država koji imaju stalni boravak, imajući u vidu proširenje prava na stalni boravak i na osobe koje su pod međunarodnom zaštitom.

Prioritet je, u ovome području, do 1. srpnja 2013. započeti s izdavanjem biometrijskih osobnih iskaznica za strance, koja će sadržavati sve propisane zaštitne elemente.

U sljedećem četverogodišnjem razdoblju nije moguće predvidjeti kojim tempom će i hoće li prestati recesija u gospodarstvu, odnosno započeti gospodarski oporavak i rast. Također, za sada još uvijek nije moguće predvidjeti koliki će biti utjecaj punopravnog članstva Republike

Hrvatske na migracijska kretanja hrvatskih građana u druge države Europske unije, odnosno na doseljavanja građana Europske unije na područje Republike Hrvatske i kako će to utjecati na gospodarska kretanja i potrebe za zapošljavanjem. Zbog toga će se u navedenom razdoblju, kao i do sada, svake godine utvrđivati godišnja kvota za zapošljavanje stranaca na području Republike Hrvatske. Sukladno sa stanjem na tržištu rada, godišnjom kvotom utvrdit će se djelatnosti i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje stranaca – državljana trećih država (što se ne odnosi na zapošljavanje putem »plave karte«), temeljem prijedloga i mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i predstavnika socijalnih partnera. Zbog toga će Hrvatski zavod za zapošljavanje, tijekom razdoblja 2013. – 2015. godine, nastaviti s ažuriranjem analize stanja na tržištu rada, tj. višegodišnjeg kretanja ponude i potražnje za određenim zanimanjima s prijedlogom odgovarajućih mjera za zadovoljavanje potreba za radnom snagom.

Nadalje, temeljem Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, predviđa se privlačenje Hrvata izvan Republike Hrvatske u Republiku Hrvatsku, a radi popunjavanja deficitarnih radnih mjesta.

Mjere:

2.1. Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s izmjenama u pravnoj stečevini Europske unije

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove, ministarstvo nadležno za rad i ministarstvo nadležno za znanost

Rok: kontinuirano, prema potrebi

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

2.2. Izdavanje jedinstvenog obrasca boravišne dozvole, odnosno biometrijske osobne iskaznice za strance

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: do 1. srpnja 2013.

Financijska sredstva: nadležna ministarstva iz sredstava državnog proračuna

2.3. Ažuriranje analize stanja na tržištu rada, s prijedlogom odgovarajućih mjera za zadovoljavanje potreba za radnom snagom

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

ministarstvo nadležno za rad i ministarstvo nadležno za gospodarstvo,

Sudionik: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, socijalni partneri

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti

2.4. Izrada prijedloga godišnje kvote za zapošljavanje stranaca te potencijala za zapošljavanje Hrvata izvan Republike Hrvatske

Nositelj: ministarstvo nadležno za rad

Sudionici: ministarstvo nadležno za gospodarstvo, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Državni ured za

Hrvate izvan Republike Hrvatske, socijalni partneri

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti te u okviru redovne djelatnosti navedenih institucija

3. HRVATSKO DRŽAVLJANSTVO

Najveći broj hrvatskih državljana stekao je hrvatsko državljanstvo podrijetlom, po pravilu da dijete u trenutku svog rođenja stječe državljanstvo svojih roditelja. Primitak u hrvatsko državljanstvo prirođenjem (naturalizacijom) uvijek pretpostavlja podnošenje zahtjeva nadležnom tijelu Republike Hrvatske, provedbu upravnog postupka i donošenje upravnog akta kojim se rješava o zahtjevu stranca za primitak u hrvatsko državljanstvo.

Budući da do sada nije bilo generacijskog ograničenja, temeljem iseljenja u hrvatsko državljanstvo primljene su osobe čiji su daleki preci živjeli u Hrvatskoj (primjerice, prije više od 100 godina iselili u Južnu Ameriku). Uz to, bračni drugovi hrvatskih iseljenika koji žive na udaljenim kontinentima, mogu steći po privilegiranim uvjetima hrvatsko državljanstvo bez boravka u Republici Hrvatskoj, dok ga osobe koje žive u Republici Hrvatskoj i u braku su s hrvatskim državljaninom mogu steći tek nakon što steknu stalni boravak, za što im je potrebno pet godina neprekidnog odobrenja boravka u Republici Hrvatskoj.

U postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva uočljivo je pozivanje stranaka na pravne osnove: iseljenje iz Republike Hrvatske (članak 11. Zakona o hrvatskom državljanstvu) i pripadnost hrvatskom narodu (članak 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu). Ovakva zakonska mogućnost dovodi do toga da su te osobe u povoljnijem položaju u odnosu na strance koji žive, rade i školuju se u Republici Hrvatskoj. Komparativnom analizom europskog zakonodavstva može se zaključiti da pojedine zemlje omogućuju olakšano stjecanje domicilnog državljanstva ili jednoj ili drugoj kategoriji osoba (Italija, Slovenija, Njemačka, Mađarska), a ne po obje osnove.

Do 2014. godine razmotrit će se izmjene članaka 11. i 16. Zakona, na način da se ispitaju stvarni učinci tih odredbi. Osnova naturalizacije u razvijenim europskim zemljama je stvarna (efektivna) veza između pojedinca i države zasnovana na boravku, a traženje otpusta iz stranog državljanstva potvrđuje pripadanje pojedinca određenoj državi.

Na temelju notifikacije o sukcesiji bivše države, Republika Hrvatska je stranka Konvencije o statusu osoba bez državljanstva iz 1954. godine i Konvencije o pravima djeteta iz 1989. godine. Konvencija o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine teži suzbijanju apatridnosti od najranije životne dobi i zahtijeva od država potpisnica usvajanje propisanih standarda za stjecanje ili prestanak državljanstva u nacionalnim zakonodavstvima.

Hrvatski sabor je potvrdio navedenu Konvenciju 27. svibnja 2011., a Konvencija je stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 21. prosinca 2011. Potvrđivanjem navedene Konvencije Republika Hrvatska pridružila se krugu naprednih država koje promiču njezine humane i civilizacijske vrijednosti. U razdoblju na koje se odnosi ova Migracijska politika, Republika Hrvatska će, dosljednom primjenom Konvencije, poduzeti progresivne korake u suzbijanju individualnih slučajeva apatridnosti.

Mjera:

3.1. Ispitivanje učinka i potreba za izmjenama članaka 11. i 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: II. kvartal 2014. godine

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih ministarstva u okviru redovne djelatnosti.

4. AZIL

Prioritet u području azila je provedba punog pristupa međunarodnoj zaštiti, i dopuna nacionalnog zakonodavstva sukladno s izmjenama europskog azilnog prava. Vezano uz podjelu odgovornosti i solidarnosti između država članica, Republika Hrvatska spremna je, u okviru svojih mogućnosti, dati doprinos državama koje podnose najveći teret, što bi se moglo postići daljnjom dogradnjom vlastitih kapaciteta te pružanjem tehničke pomoći kod izgradnje kapaciteta učinkovitih sustava azila u trećim državama.

Tijekom 2013. i 2014. godine izvršit će se dodatno jačanje kapaciteta za provedbu postupka azila. U tu svrhu, tijelo nadležno za provedbu postupka azila izvršit će procjenu potreba za dodatnim zapošljavanjem na poslovima vezanim uz provedbu postupka azila, nakon čega će se krajem 2013. i početkom 2014. godine provesti natječaji za zapošljavanje, a nakon čega će se organizirati dodatne obuke za rad u sustavu azila, a različite vrste dodatnih obuka provodit će se kontinuirano za sve zaposlene na poslovima azila.

U razdoblju trajanja ove Migracijske politike na području azila, odnosno međunarodne zaštite bit će potrebno izmijeniti zakonodavstva na području azila, sukladno izmjenama europske pravne stečevine za područje međunarodne zaštite. Tijekom 2011. godine su izmijenjene:

1. Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2011/51/EU o dopunama Direktive Vijeća 2003/109/EZ proširenjem njezinog opsega na korisnike međunarodne zaštite, od 11. svibnja 2011. godine,

2. Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2011/95/EU o standardima za kvalifikaciju državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba pod supsidijarnom zaštitom, te za sadržaj odobrene zaštite.

Osim navedenih izmjena europskog zakonodavstva, u tijeku su pregovori oko izmjena:

1. Direktive Vijeća 2005/85/EZ o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, od 1. prosinca 2005. godine,

2. Direktive Vijeća 2003/9/EC o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila, od 27. siječnja 2003. godine, i

3. Uredbe Vijeća (EZ) 343/2006 o kriterijima i mehanizmima za određivanje države članice odgovorne za ispitivanje zahtjeva za odobrenje azila koji državljanin treće države podnosi u jednoj od država članica, od 18. veljače 2003. godine.

Nakon što tijela Europske unije izmijene navedene pravne akte, Republika Hrvatska izmijenit će svoje zakonodavstvo sukladno s ovim izmjenama.

Ministarstvo unutarnjih poslova provest će usklađivanje hrvatskog azilnog zakonodavstva s izmjenama europske pravne stečevine na području azila. U okviru *acquisa* Europske unije donesena je Direktiva 2011/95/EU, od 13. prosinca 2011. godine, o standardima za kvalificiranje državljana trećih država ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje su kvalificirane za supsidijarnu zaštitu i o sadržaju dodijeljene zaštite (prerada). Rok za transponiranje ove Direktive u nacionalna zakonodavstva je do 21. prosinca 2013. godine. Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2011/51/EU o dopunama Direktive Vijeća 2003/109/EZ proširenjem njezinog opsega na korisnike međunarodne zaštite, od 11. svibnja 2011. godine, bit će transponirana kroz izmjene i dopune Zakona o strancima, a rok je 20. svibnja 2013. godine.

Probleme u osiguranju smještaja osoba pod međunarodnom zaštitom unajmljivanjem stanova od fizičkih osoba Ministarstvo socijalne politike i mladih riješit će uspostavom sustava smještaja azilanata i stranca pod supsidijarnom zaštitom. Postojeća praksa, koja je obuhvaćala postupke: pronalazak odgovarajućeg smještaja, postupak sklapanja ugovora o najmu između nadležnog centra za socijalnu skrb i najmodavca, pri čemu je problem cijena unajmljivanja stanova, zamijenit će se sukladno s najboljim praksama država s dugom tradicijom izbjegličkih migracija. Temeljem tih iskustava, za smještaj osoba kojima je odobrena zaštita najbolje je osigurati integracijske kuće ili stanove u vlasništvu države ili lokalne zajednice. Nadležno ministarstvo i nadležne agencije koje upravljaju imovinom u državnom vlasništvu, odnosno kod kojih postoji mogućnost osiguravanja stanova za potrebe smještaja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i jedinice lokalne samouprave uspostaviti će odgovarajući sustav smještaja u Republici Hrvatskoj.

PRIHVATILIŠTE ZA TRAŽITELJE AZILA

Republika Hrvatska ima međunarodnu obvezu na odgovarajući način zbrinuti sve strance koji traže azil u Republici Hrvatskoj, za vrijeme postupka povodom njihovog zahtjeva za azil. Do kraja 2013. godine Vlada Republike Hrvatske izvršit će odabir trajne lokacije za Prihvatilište za tražitelje azila. Ovisno o lokaciji i o tome postoji li na izabranoj lokaciji objekt koji je potrebno adaptirati ili je potrebno krenuti u izgradnju novoga objekta, tijekom 2014. i 2015. godine započet će priprema provedbene dokumentacije, a u državnom proračunu Republike Hrvatske osigurat će se za to potrebna financijska sredstva. Najkasnije do kraja 2015. godine profunkcionirat će Prihvatilište za tražitelje azila na trajnoj lokaciji. Uvjeti prihvata bit će u potpunosti usklađeni s pravnom stečevinom Europske unije.

Odabirom nove lokacije za Prihvatilište za tražitelje azila, postojeće Prihvatilište za tražitelje azila u Kutini bit će prenamijenjeno za smještaj ranjivih skupina tražitelja azila. U sklopu navedenog Prihvatilišta, u suradnji s Hrvatskim crvenim križem, organizirat će se psihosocijalna pomoć, kao i svaka druga pomoć ranjivim skupinama tražitelja azila. Poseban naglasak će biti stavljen na organizaciji aktivnosti i pomoći za djecu, osobito na maloljetnike bez pratnje kao što je organizacija pomoći u učenju, organizacije svakodnevnih aktivnosti, igraonice. Uz navedeno, Hrvatski crveni križ nastaviti će s preventivnim i edukativnim aktivnostima za potencijalne žrtve trgovanja ljudima, nasilja temeljenog na rodu, kao i nasilja u obitelji.

U tijeku je razmatranje kapaciteta za formiranje liste posebnih skrbnika u okviru čega će biti osigurane odgovarajuće edukacije, pri čemu će se voditi računa o specifičnim kompetencijama, uključujući jezične vještine posebnih skrbnika.

Mjere:

4.1. Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s izmjenama u pravnoj stečevini EU

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: kontinuirano, prema potrebi

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih ministarstava u okviru redovne djelatnosti

4.2. Jačanje kapaciteta za provedbu postupka azila

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Rok: kontinuirano, prema potrebi

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnog ministarstava u okviru redovne djelatnosti

4.3. Dodatne obuke za zaposlenike koji rade u sustavu azila

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, ministarstvo nadležno za pravosuđe – Pravosudna akademija,

Sudionici: upravni sudovi, centri za socijalnu skrb

Rok: kontinuirano, prema potrebi

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti

4.4. Osiguravanje smještaja za strance s odobrenim statusom azila ili supsidijarne zaštite

Nositelj: ministarstvo nadležno za socijalnu politiku

Sudionici: Agencija za upravljanje državnom imovinom, Agencija za pravni promet nekretninama, jedinice lokalne samouprave

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, fondovi Europske unije

4.5. Uspostava Prihvatišta za tražitelje azila na odgovarajućoj lokaciji

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: Agencija za upravljanje državnom imovinom, Državni ured za središnju javnu nabavu

Rok: kraj 2015. godine

Financijska sredstva: nadležno ministarstvo iz sredstava državnog proračuna

5. INTEGRACIJSKA POLITIKA

Za uspješnu provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo vrlo je važno kontinuirano nastaviti s provedbom mjere kojom se, radi sprječavanja diskriminirajućih postupaka i ponašanja prema doseljenicima, u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu osigurava pravo na ravnopravan status u odnosu na državljane Republike Hrvatske, s usmjerenjem prema stjecanju državljanstva. U tu svrhu ojačat će se partnerstvo s civilnim društvom

(nevladinim organizacijama i socijalnim partnerima) i privatnim sektorom u njegovanju i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja. Za sprječavanje diskriminacije, ksenofobije i rasizma nije dovoljno samo uspostaviti represivni zakonski okvir (koji postoji u Republici Hrvatskoj), već je neophodno provoditi proaktivnu politiku putem medija, ali i javnim kampanjama za koje se očekuje partnerstvo privatnog sektora, prije svega udruga poslodavaca, bez kojega takve kampanje nije moguće provoditi u radnom okružju. Kako je rad jedan od bitnih čimbenika za integraciju stranaca u neku zajednicu, uz pomoć udruga poslodavaca, velikih gospodarskih subjekata i posebice kompanija koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju, potrebno je provoditi kampanju kojom bi se naglasila važnost dosljednog poštivanja ljudskih prava u ovome segmentu, prava na ravnopravan tretman i, konačno, pravo na različitost i da ta različitost ne smije biti uzrok diskriminacije na radnom mjestu, ili pri zapošljavanju. Slijedom toga, sva tijela državne uprave u planu proračuna, počevši od 2014. godine, predviđet će odgovarajuća financijska sredstva za tu namjenu.

Postupak integracije dugotrajan je proces koji uključuje, osim aktivnog sudjelovanja samih doseljenika, i međuresorni pristup državnih tijela, lokalne samouprave i civilnog društva. Zbog značenja integracije za uspješno funkcioniranje zajednice, Vlada Republike Hrvatske, tijekom 2013. godine, imenovat će Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo. Predsjednik ovoga Povjerenstva bio bi ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a članovi pomoćnici ministara zaduženih za obrazovanje, zdravlje, socijalnu politiku, rad i zapošljavanje, kulturu, stanovanje, unutarnje poslove, vanjske poslove, regionalni razvoj i fondove Europske unije te predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Stalno povjerenstvo sastajat će se redovito dva puta godišnje, a prema potrebi i češće. Povjerenstvo će, također tijekom 2013. godine, imenovati Radnu skupinu koja će se baviti operativnom provedbom planiranih zadaća i izvješćivati Povjerenstvo o tijeku provedbe i o mogućim poteškoćama vezanim uz provedbu planiranoga. Predsjednik Stalnog povjerenstva imat će obvezu, najkasnije do kraja lipnja i do kraja prosinca, svake godine, podnijeti iscrpno izvješće Vladi Republike Hrvatske o radu Stalnog povjerenstva te o problemima koje je identificirala Radna skupina, o načinu rješavanja tih problema, odnosno o razlozima zbog kojih problemi nisu riješeni, kao i o radu samih Radnih skupina.

Tijekom 2013. godine Radna skupina identificirat će probleme koji se javljaju u području integracije migranata, moguće zakonske zapreke i predložiti će akcijski plan za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava, odnosno tempo izrade potrebnih izmjena i dopuna zakonske regulative, za razdoblje 2014. – 2015. godine.

Stalno Povjerenstvo za provedbu mjera integracije stranaca u hrvatsko društvo imenovat će, sukladno s potrebama, ad hoc Radne skupine za rješavanje pojedinih problema vezanih uz integraciju stranaca, u koje će biti imenovani i predstavnici lokalne samouprave te civilnog društva.

Posebnu pažnju pitanjima vezanim uz imigraciju posvećuje i Europska unija, kao mogućem odgovoru na demografske izazove i manjkove radne snage u državama Europske unije. Integraciji imigranata se u Europskoj uniji pristupa maksimalno ozbiljno, a kako bi se u tom području potaknula europska suradnja, bio je osnovan Europski fond za integraciju ne EU imigranata (EIF). Taj fond raspoloživo, za razdoblje od 2007. do 2013. godine proračunom od 825 mil. eura, kojime su se podupirale nacionalne, ali i zajedničke EU inicijative koje su imale za cilj olakšavanje integracije imigranata. Fond pruža potporu državnom i civilnom

sektoru, radi jačanja njihovih kapaciteta za razvitak, primjenu, praćenje i procjenjivanje integracijskih strategija, politika i mjera, kao i njihovu razmjenu informacija i najboljih praksi i suradnje po pitanjima integracije. Sredstva iz Fonda države su koristile putem izrade godišnjih programa temeljenih na višegodišnjim programima. Republika Hrvatska, nakon članstva u Europskoj uniji, sudjelovat će u mreži Nacionalnih kontakt-točaka o integraciji i imat će pristup fondovima Europske unije za projekte integracije. Zbog toga je važno da Radna skupina pripremi višegodišnje i godišnje planove vezane uz područje integracije stranaca u hrvatsko društvo, kako bi Republika Hrvatska mogla koristiti sredstva Europske unije namijenjena za tu funkciju, u okviru Fonda za azil i migracije. U mreži Nacionalnih kontakt-točaka o integraciji nacionalna kontakt-točka bit će Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Najveći problem u integraciji predstavljalo je učenje hrvatskog jezika za odrasle osobe koje imaju odobrenu zaštitu, osobito za one koje su smještene izvan područja Grada Zagreba. Stoga je u 2012. godini donesen Nastavni plan i program hrvatskoga jezika za tražitelje azila, azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom starije od 15 godina radi pristupa srednjoškolskom obrazovnom sustavu i sustavu obrazovanja odraslih (»Narodne novine«, br. 100/12.). Nositelji provedbe učenja hrvatskoga jezika primarno bit će uredi državne uprave u županijama, pučka otvorena učilišta, osnovne škole i druge ustanove koje imaju odobrenje za izvođenje programa osnovnog obrazovanja odraslih. Sudionici u provedbi su Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Na osnovi podataka Ministarstva unutarnjih poslova o smještaju azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, ustanove za obrazovanje odraslih dostavljat će podatke o broju prijavljenih polaznika navedenoga programa, službi za društvene djelatnosti nadležnog ureda uprave prema mjestu ustanove, koja će potom zatražiti suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za sufinanciranje programa za određeni broj korisnika. Nakon davanja suglasnosti, navedeno Ministarstvo zaključuje ugovor s ustanovom za obrazovanje odraslih o sufinanciranju polaznika navedenog programa učenja hrvatskog jezika. Provedba ove aktivnosti započet će tijekom školske godine 2012./2013. i dalje će se provoditi kontinuirano.

Mjere:

5.1. Izrada prijedloga za imenovanje Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo koje će imenovati Vlada Republike Hrvatske

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok: I. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: nadležno tijelo iz sredstava državnog proračuna, na stavkama navedenog Ureda u okviru redovne djelatnosti

5.2. Imenovanje Radne skupine za operativnu provedbu zadaća Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

ministarstva nadležna za obrazovanje, zdravlje, socijalnu politiku, rad,

Sudionici: kulturu, stanovanje, unutarnje poslove, vanjske poslove, jedinice lokalne samouprave, znanstvene institucije, Hrvatski crveni križ i civilni sektor

Rok: I. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: iz državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti

5.3. Izrada akcijskog plana za uklanjanje prepreka kod ostvarivanja prava u području integracije temeljem analize problema koji se pojavljuju u ovom području

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
ministarstva nadležna za obrazovanje, zdravlje, socijalnu politiku, rad,
Sudionici: kulturu, stanovanje, unutarnje poslove, vanjske poslove, jedinice lokalne
samouprave, znanstvene institucije, Hrvatski crveni križ i civilni sektor

Rok: II. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti

Aktivnosti koje imaju za cilj podizanje javne svijesti o različitim aspektima i uzročno-posljedičnim pojavama migracijskih kretanja, što je ujedno pretpostavka 5.4. za sprječavanje ksenofobije, nastanka predrasuda i negativnih odnosa prema strancima, putem medijskih i javnih kampanja i putem obrazovanja o ljudskim pravima

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
ministarstva nadležna za obrazovanje, zdravlje, socijalnu politiku, rad,
Sudionici: kulturu, stanovanje, unutarnje poslove, vanjske poslove, Državni ured za
Hrvate izvan Republike Hrvatske, jedinice lokalne samouprave, znanstvene
institucije, Hrvatski crveni križ i civilni sektor

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama nadležnih tijela u okviru redovne djelatnosti

5.5. Provedba Nastavnog plana i programa hrvatskog jezika za osobe starije od 15. godina na razini svih županija

uredi državne uprave u županijama, pučka otvorena učilišta, osnovne škole i
Nositelj: druge ustanove koje imaju odobrenje za izvođenje programa osnovnog
obrazovanja odraslih

Sudionici: ministarstvo nadležno za socijalnu politiku, ministarstvo nadležno za
obrazovanje i ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: iz sredstava državnog proračuna, na stavkama ministarstva
nadležnog za obrazovanje u okviru aktivnosti: Razvoj sustava obrazovanja odraslih

6. NEREGULARNE MIGRACIJE

Neregularni migranti u Republiku Hrvatsku najčešće ulaze na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske. Na tom području bilježi se više od 80% svih nezakonitih prelazaka državne granice. Posljednje tri godine hrvatska granična policija suočena je s mješovitim migracijskim tokovima, u kojima je nemoguće razgraničiti kategoriju čistih ekonomskih migranata od osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita. Izazov s kojim se državna tijela suočavaju jest postizanje sigurnosti vlastitih, a uskoro će to biti i vanjske granice Europske unije. Istodobno, nužnost je svim strancima, kojima je potrebna međunarodna zaštita, pružiti zaštitu i utočište na svome području.

Potrebno je naglasiti da se u ukupnu populaciju neregularnih migranata u Republici Hrvatskoj ubraja i posebno ranjiva skupina djece bez pratnje. Evidentirani broj djece bez pratnje također je u porastu, posebice u 2011. godini (2009. godine – 132, 2010. godine – 271, u 2011. godini 811, a od 1. siječnja do 30. lipnja 2012. godine 314).

Zadnjih petnaestak godina uobičajena je praksa da se djeca bez pratnje zbrinjavaju u nekom od domova za odgoj djece i mladeži. Višegodišnja iskustva skrbi o velikom broju djece bez pratnje iz više od 30 zemalja svijeta (najčešće iz jugozapadne Europe, Azije i Afrike), pokazuje da uvjeti njihova boravka i smještaja u navedenim domovima (čija je primarna funkcija tretman djece s poremećajima u ponašanju) nisu primjereni za zadovoljenje njihovih složenijih potreba, u specifičnoj životnoj situaciji u kojoj su se našli. Za što veću kvalitetu skrbi o ovoj populaciji djece potrebna je kvalitetna međuresorna suradnja, primarno službenika ministarstava nadležnih za unutarne poslove i socijalnu politiku. U tom cilju izrađen je Protokol o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja – stranim državljanima potpisan između Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, u lipnju 2009. godine. U najkraćem mogućem roku Vlada Republike Hrvatske donijet će novi Protokol kojim će se, među ostalim definirati, uvažavajući potrebe djece bez pratnje, smještaj djece bez pratnje u odgovarajućim objektima. U navedenim objektima u potpunosti će se primjenjivati međunarodni instrumenti, uz dosljedno poštivanje četiri principa Konvencije o pravima djeteta: nediskriminacije, najboljeg interesa djeteta, prava na život, preživljavanje i razvoj te prava da dijete bude saslušano. Odredbe Protokola bit će obvezujuće za sve dionike.

Osim evidentnog porasta neregularnih migracija općenito, u posljednje tri godine u Republici Hrvatskoj bitno se promijenila i struktura neregularnih migranata. Državljanima država s područja jugoistočne Europe (Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova, Turske, Makedonije i Albanije), koji su godinama bili najbrojniji migranti, u 2009. godini zamijenili su državljani afričkih i azijskih država, čiji je postotak porastao s 5% na 63% udjela u ukupnom broju neregularnih migranata. Državljanima Afganistana ranije su predstavljali samo neznatan postotak, a sada zauzimaju 40% u ukupnom broju neregularnih migranata.

Najučinkovitiji alat i instrument za suzbijanje neregularnih migracija jest dosljedna primjena readmisijskih sporazuma. U ovome trenutku Republika Hrvatska ima 25 potpisanih sporazuma o readmisiji s 27 država (s državama Beneluksa potpisan je zajednički sporazum).

U području readmisije prioritet je provedba aktivnosti i mjera s ciljem učinkovite i uspješne provedbe sporazuma o readmisiji sa susjednim državama. U postupcima readmisije hrvatska policija je tijekom 2008., 2009. i 2010. godine znatno više osoba vratila nego što ih je, temeljem potpisanih sporazuma, prihvatila (1.823 vraćenih u odnosu na 1.269 prihvaćenih osoba). U 2011. godini, na temelju sporazuma o readmisiji, vraćeno je ukupno 1.576 osoba, dok je 461 osoba prihvaćena.

Odgovornost za stanje neregularnih migracija na svome državnom području leži na svakoj pojedinoj državi. No, bez suradnje država iz okruženja i regije ne može biti ozbiljnih pomaka u rješavanju ovoga problema.

U cilju sprječavanja i suzbijanja neregularnih migracija i osiguravanja granične sigurnosti i stabilnosti u ovome dijelu Europe, aktivnosti nadležnih državnih tijela usmjerit će se na:

- daljnji razvoj vlastitih administrativnih, tehničkih, smještajnih i drugih potrebnih kapaciteta,
- jačanje granične policijske suradnje između zemalja jugoistočne Europe,
- podizanje razine povjerenja između nadležnih službi i institucija u državama regije i šire,
- prenošenje vlastitih iskustava i znanja drugim zainteresiranim državama i službama.

Novom organizacijom i preraspodjelom prostora u Prihvatnom centru za strance Ježevo, postojeći kapaciteti toga Centra povećani su s 96 na 116 mjesta. S obzirom na nedostatnost postojećih smještajnih kapaciteta, dok se u potpunosti ne provedu mjere 6.6. i 6.7., kao privremeno rješenje, za razdoblje dok se ne pronade odgovarajuća privremena lokacija i ne dovrše novi prihvatni centri, sukladno s potrebama koristit će se objekt Interventne policije u Platu – Policijska uprava dubrovačko-neretvanska.

Mjere:

6.1. Izrada migracijskih profila trećih država

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: do kraja 2014. godine

Financijska sredstva: nadležna tijela iz državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

6.2. Daljnji razvoj i unapređenje politike upravljanja granicom

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstva nadležna za financije i poljoprivredu

Rok: do kraja 2014. godine

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, fondovi Europske unije

6.3. Poticanje dragovoljnog povratka neregularnih migranata

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Rok: trajno

Financijska sredstva: nadležno ministarstvo iz sredstava državnog proračuna, a kao dodatne financijske izvore potrebno je koristiti sredstva međunarodnih organizacija i fondova Europske unije

6.4. Potpisivanje readmisijskih sporazuma s državama podrijetla i tranzita neregularnih migranata

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: do punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji

Financijska sredstva: nadležno ministarstvo iz sredstava državnog proračuna

6.5. Izrada prijedloga novoga, obvezujućeg Protokola o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja – stranim državljanima koji će donijeti Vlada Republike Hrvatske

Nositelji: ministarstvo nadležno za socijalnu politiku, ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstvo nadležno za zdravlje, centri socijalne skrbi

Rok: I. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

6.6. Izgradnja objekta za smještaj djece i drugih ranjivih skupina neregularnih migranata

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: ministarstva nadležna za socijalnu politiku i zdravlje

Rok: do kraja 2014. godine

Financijska sredstva: nadležno ministarstvo iz sredstava državnog proračuna, iz projekta IPA 2011.

6.7. Izgradnja dva tranzitna prihvatna centra za strance u Trilju i Tovarniku

Nositelj: ministarstvo nadležno za unutarnje poslove

Sudionici: gradovi Trilj i Tovarnik

Rok: do kraja 2014. godine

Financijska sredstva: nadležno ministarstvo iz sredstava državnog proračuna, iz Schengen Facility fonda

7. HRVATSKO ISELJENIŠTVO

Duga je tradicija iseljavanja Hrvata s područja današnje Republike Hrvatske i okolnih prostora na kojima Hrvati čine autohtono stanovništvo. Tijekom višestoljetnog razdoblja iseljavanja, Hrvati su se u većem broju preseljavali, osim u europske države, i u prekomorska odredišta, diljem Sjeverne i Južne Amerike te Australije i Novog Zelanda. Sukladno procjenama Ministarstva vanjskih i europskih poslova, u iseljeništvu živi oko 3.000.000 Hrvata i njihovih potomaka. Iako se, prirodno, jedan dio potomaka asimilirao u državama doseljavanja, znatan dio njih ostao je emotivno, ali i kulturološki vezan uz državu podrijetla njih ili njihovih predaka i zainteresirani su za svekolike kontakte s matičnom državom. Rasprostranjeno hrvatsko iseljništvo zbog toga je veliko bogatstvo, ali i svojevrsni prirodni rezervoar osoba koje su zainteresirane za mogući povratak. Zadaća ove Migracijske politike je maksimalno olakšati povratak svim zainteresiranim hrvatskim iseljenicima.

Mjere

7.1. Anketa u okviru hrvatskog iseljništva, o željama za povratak u Republiku Hrvatsku

Nositelj: ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Sudionici: Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvatskoga sabora, Hrvatska matica iseljenika, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok: I. – III. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

7.2. Izrada kataloga mogućnosti za zapošljavanje i ulaganje u Republiku Hrvatsku

Nositelj: ministarstva nadležna za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvatskoga sabora, ministarstvo

Sudionici: nadležno za vanjske poslove, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska matica iseljenika

Rok: IV. kvartal 2013. godine

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

7.3. Prezentacija mogućnosti za zapošljavanje i ulaganje u Republiku Hrvatsku i promidžbene aktivnosti u zajednicama hrvatskog iseljništva

Nositelj: Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Sudionici: Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvatskoga sabora, Hrvatska matica iseljenika, ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

7.4. Izrada i provedba Akcijskog plana za poticanje povratka hrvatskih iseljenika

Nositelj: Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Sudionici: Hrvatska matica iseljenika, ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Rok: kontinuirano

Financijska sredstva: nadležna tijela iz sredstava državnog proračuna, u okviru redovne djelatnosti

Klasa:

022-03/13-01/15

Zagreb, 22. veljače 2013.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga
sabora

Josip Leko, v. r.